

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji

<https://poszukiwania.ipn.gov.pl/bbp/aktualnosci/21289,Poszukiwania-i-identyfikacje-Podsumowanie-2023-r.html>
05.05.2024, 22:18

Poszukiwania i identyfikacje. Podsumowanie 2023 r.

Zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji od lat czyni starania w kierunku ustalenia miejsc pochówków ofiar totalitaryzmów oraz identyfikacji ich szczątków. Na możliwość upamiętnienia i godnego pochówku bohaterów oczekują krewni ofiar, a publiczne ogłoszenie ich nazwisk jako ocalonych z niepamięci jest potwierdzeniem, że Polska nie zapomina o tych, po których istnieniu zacierano ślady.

W 2023 r. nasz zespół przeprowadził prace poszukiwawcze w 58 lokalizacjach, podejmując szczątki ponad 130 osób. Podczas dwóch konferencji identyfikacyjnych (marzec i grudzień 2023 r.) Instytut Pamięci Narodowej ogłosił nazwiska 40 ofiar, których szczątki zostały zidentyfikowane w ostatnich miesiącach.

W minionym roku z honorami pochowano m.in. Marię Turowską, zamordowaną przez Sowieców w lutym 1945 r., Jana Sałapatka ps. „Orzeł”, dowódcę oddziałów partyzanckich „Zemsta” i „Zorza”, kuriera w Powstaniu Warszawskim Tadeusza Bejta, a także 14 polskich i litewskich żołnierzy poległych w walkach w czasie konfliktu polsko-litewskiego 1919-20 r.

Badania archiwalne

Aby rozpocząć prace poszukiwawcze niezbędna jest wcześniejsza praca historyków i archiwistów, którzy analizują dostępne informacje, pomagają wytypować miejsca poszukiwań i wskazują możliwie precyzyjnie dane

ofiar i ich rodzin. W 2023 r. w pionie analiz historycznych podjęto 345 nowych spraw, realizowano także kwerendy rozpoczęte w latach poprzednich. Znaczącą część prac historyczno-archiwalnych stanowią badania genealogiczne związane z poszukiwaniem krewnych ofiar. To dzięki pozyskanemu od rodzin materiałowi DNA możemy następnie podejmować działania identyfikacyjne.

Przykładem takich badań niech będzie analiza historyczna związana z typowaniem miejsc pochówków ofiar niemieckiego obozu dla dzieci i młodzieży przy ul. Przemysłowej w Łodzi. Szacuje się, że przez obóz przeszło ok. 2-3 tys. polskich dzieci, a zginęło w nim ok. 200 nieletnich. To właśnie dzięki żmudnej pracy badawczej naszych specjalistów udało się wytypować listę młodocianych ofiar zbrodni niemieckich, których ciała pogrzebano na terenie cmentarza św. Wojciecha w Łodzi, a następnie wytypować konkretne miejsca na tym cmentarzu. W efekcie, w 2023 r. podjęto szczątki pierwszych czterech nastolatków, którzy zmarli lub zostali zabici w niemieckim obozie w Łodzi.

Poszukiwania terenowe

W 2023 r. Zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN prowadził prace poszukiwawcze w 58 lokalizacjach. W wyniku tych działań podjęto szczątki co najmniej 130 osób. Specjaliści Biura wykonali także 52 wizje lokalne. Badania prowadzone były na terenach leśnych, cmentarzach, a także na terenach miejskich.

Jako przykład należy wyróżnić m.in. wspomniane prace na cmentarzu pw. św. Wojciecha przy ul. Kurczaki w Łodzi, trzy etapy prac poszukiwawczych w m. Muczne (pow. bieszczadzki), gdzie poszukiwano szczątków Polaków - ofiar zbrodni UPA popełnionych latem i jesienią 1944 r.; kontynuację prac poszukiwawczych na terenie Gór Czechowskich w Lublinie, gdzie w maju 2023 r. odnaleziono szczątki ok. 40 ofiar zbrodni niemieckich.

Podobnie jak w latach ubiegłych zespół Biura przez kilka tygodni realizował prace na Litwie, gdzie poszukiwano miejsc pochówków polskich żołnierzy jak również prowadzono wizje lokalne, rekonesanse i rozmowy z

mieszkańcami. W październiku odbył się pierwszy etap prac ekshumacyjnych na terenie Kalwarii Wileńskiej, gdzie złożono szczątki żołnierzy Armii Krajowej poległych w bitwie pod Krawczunami (operacja „Ostra Brama”), a które nie zostały podjęte w 1979 r. w trakcie niedbale przeprowadzonej wówczas ekshumacji.

Identyfikacje

Aby można było doprowadzić do identyfikacji genetycznej potrzebny jest materiał DNA pochodzący zarówno ze szczątków jak i od rodzin ofiar. Jego gromadzeniem i przetwarzaniem w Bazie Materiału Genetycznego zajmuje się Wydział Identyfikacji BPiL. W zasobach bazy zarejestrowano łącznie 4175 prób materiału genetycznego (w tym 1959 prób z ekshumowanych szczątków). W 2023 r. baza została uzupełniona o 770 nowych profili. Szeroki zasób danych zgromadzonych w bazie, jak również wykorzystanie systemu CODIS znacząco wpływa na liczbę uzyskiwanych identyfikacji, a co za tym idzie – na przywracanie imion tym, którzy mieli być na zawsze zapomniani.

Gromadzenie tego materiału jest możliwe nie tylko dzięki pracom archeologicznym i historycznym, ale także dzięki zgłoszeniom osób, które poszukują swoich bliskich. Biuro Poszukiwań i Identyfikacji zaprasza krewnych do zgłaszania się poprzez infolinię lub kontakt mailowy. W ub. roku przyjęto ponad 60 kolejnych zgłoszeń.

W 2023 r. odbyły się dwie uroczystości wręczenia not identyfikacyjnych, na których ogłoszono nazwiska łącznie 40 ofiar zidentyfikowanych przez Instytut Pamięci Narodowej. Pierwsza uroczystość odbyła się 8 marca w Belwederze. Ogłoszeni zostali wówczas: Mieczysław Adamiec, Wincenty Cebula, Jan Chowański, Ryszard Chrzanowski, Wacław Czępiński, Henryk Filipecki, Ireneusz Kiwacz, Józef Kłyś, Marian Kostępski, Jan Kwak, Eugeniusz Lis, Marian Olejniczak, Józef Orkisz, Stanisław Pisarski, Jan Sałapatek, Stanisław Serwa, Stanisław Solecki, Antoni Tkocz, Maria Turowska, Wacław Wątroba.

Kolejna uroczystość odbyła się 1 grudnia, również w Belwederze. Ogłoszono wówczas nazwiska: Edwarda

Borkowskiego, Napoleona Ciukszy, Walentego Czaińskiego, Leopolda lub Józefa Dańca, Wojciecha Duśki, Edmunda Kasprzyka, Ludwika Kawika, Ludwika Kłóski, Jana Kowalskiego (syn Stanisława), Jana Kowalskiego ps. „Bystry”, Józefa Lewickiego, Mariana Misiaka, Tadeusza Obtulowicza, Alojzego Ogrockiego, Tomasza Piątka, Witolda Polińskiego, Henryka Skąleckiego, Henryka Szwejcera, Eugeniusza Tomasika, Władysława Wójcika.

Spośród wszystkich ofiar, których nazwiska ogłoszono w 2023 r. ponad połowa została zidentyfikowana dzięki systemowi CODIS, który został pozyskany do IPN kilka lat temu.

Działalność edukacyjna i informacyjna

Trwa VII edycja projektu edukacyjnego „Łączka i inne miejsca poszukiwań”, w którym uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych uczestniczą w zajęciach, dzięki którym poznają najnowszą historię Polski i losy ofiar systemów totalitarnych, a także misję poszukiwania i identyfikacji realizowaną przez Instytut Pamięci Narodowej. W VI edycji projektu (w roku szkolnym 2022/23) wzięło udział łącznie 350 osób w 60 zespołach. W rozpoczętej jesienią 2023 r. VII edycji bierze udział 375 uczniów. Uczestnicy uczestniczą w spotkaniach z archeologami, antropologami, archiwistami i historykami, poznając zarówno miejsca poszukiwań, jak i warsztat pracy specjalistów. Projekt objęty jest Patronatem Narodowym Prezydenta RP Andrzeja Dudy.

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji od 2016 r. prowadzi konta w serwisach społecznościowych Facebook i Twitter/X. W serwisach publikowane są materiały informujące o aktualnie prowadzonych pracach poszukiwawczych (teksty, fotorelacje, materiały wideo), obchodzonych rocznicach, w tym dotyczących odnalezionych i zidentyfikowanych ofiar, biogramy osób zidentyfikowanych, ciekawostki związane z życiem i działalnością poszukiwanych osób i informacje o wydarzeniach, wystawach i spotkaniach.

Stronę „Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN” w serwisie Facebook obserwuje 21 209 osób. W rekordowym tygodniu (7-14 października) informacje publikowane na tej stronie

dotarły do ponad 100 tys. osób. Materiały filmowe zaś uzyskały ok. 98 tys. wyświetleń. W serwisie Twitter/X konto „Poszukiwania IPN” obserwuje 15 273 osób. Publikowane treści w 2023 r. zostały wyświetlone ponad milion razy. Średnia miesięczna to ok. 85 tys. wyświetleń.

Biuro prowadzi także portal (poszukiwania.ipn.gov.pl) poświęcony działalności Instytutu Pamięci Narodowej w zakresie poszukiwań i identyfikacji ofiar totalitaryzmów. Na jego łamach regularnie ukazują się treści związane z bieżącą działalnością Biura Poszukiwań i Identyfikacji: relacje z prac poszukiwawczych, konferencji identyfikacyjnych oraz spotkań edukacyjnych. Na stronie prezentowane są także sylwetki wszystkich osób zidentyfikowanych na przestrzeni lat przez Instytut. W kalendarium można także odnaleźć wszystkie prace poszukiwawcze i ekshumacyjne zrealizowane w latach 2003-2023. W części poświęconej Bazie Materiału Genetycznego IPN znajdują się aktualne informacje o liczbie zgromadzonych profili genetycznych od odnalezionych ofiar oraz od członków rodzin, aktualnej liczbie zidentyfikowanych osób oraz o wykorzystaniu systemu CODIS. W informacjach kontaktowych można odnaleźć m.in. numer infolinii dla rodzin poszukujących bliskich oraz formularz kontaktowy dla wolontariuszy.

Nową formą popularyzacji działalności Biura jest podcast internetowy „#PowracamyPoSwoich”, publikowany w mediach społecznościowych BPiI oraz na kanale IPNTV. Dotychczas wyemitowano 12 odcinków wideo poświęconych historii poszukiwań szczątków ofiar totalitaryzmów, pracom poszukiwawczym na Łączce, działalności Biura na b. Kresach wschodnich oraz historiom i sylwetkom ofiar, których szczątki zostały odnalezione i zidentyfikowane w ramach działalności pionu poszukiwań. Zarówno przygotowanie merytoryczne, jak również realizacja multimedialna prowadzona jest w całości w ramach własnych zasobów Biura.

ks. Tomasz Trzaska / IPN

fot. E. Tylus / M. Bujak / T. Trzaska / IPN

16.02.2024

Podsumowanie prac BPil 2023 r.

Podsumowanie prac BPil 2023 r.

Podsumowanie prac BPil 2023 r.

Podsumowanie prac BPil 2023 r.

Podsumowanie prac BPil 2023 r.

Podsumowanie prac BPil 2023 r.

Podsumowanie prac BPil 2023 r.

Podsumowanie prac BPil 2023 r.

Podsumowanie prac BPil 2023 r.

Podsumowanie prac BPil 2023 r.

Podsumowanie prac BPil 2023 r.

Podsumowanie prac BPil 2023 r.

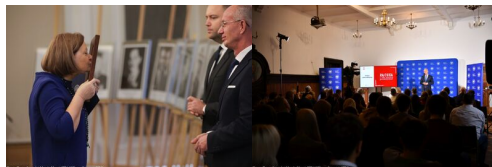
Podsumowanie prac BPil 2023 r.

Podsumowanie prac BPil 2023 r.

Podsumowanie prac BPil 2023 r.

Podsumowanie prac BPil 2023 r.

Podsumowanie prac BPil 2023 r.

Podsumowanie prac BPil 2023 r.

Podsumowanie prac BPil 2023 r.

Podsumowanie prac BPil 2023 r.

Kalendariu in Prac

Rok 2003
Rok 2006
Rok 2007
Rok 2008
Rok 2009
Rok 2011
Rok 2012
Rok 2013
Rok 2014
Rok 2015
Rok 2016
Rok 2017
Rok 2018
Rok 2019
Rok 2020
Rok 2021
Rok 2022
Rok 2023
Rok 2024